

ljevičem in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem radi občinskih volitev na Hrvatskem, likvidiran. »Obzor« pripominja: »Po tem takem ni treba pričakovati kakšnih sprememb v vladi, še manj pa koncentracijske vlado.«

Hrvatsko sveto leto se začne na praznik sv. Petra in Pavla. Ta praznik bo hrvatsko ljudstvo po vseh župnijskih cerkvah obnovilo krstno obljubo ter svečano zapelo novo cerkveno pesem: »Tisoč tri sto let je preteklo.« Poleg krstne obljube se bo tudi obnovila izjava zvestobe rimskemu papežu kot vrhovnemu poglavarju Kristusove Cerkve. Posebne svečanosti se bodo ta dan vršile v tistih cerkvah in kapelah, ki so posvečene sv. Petru. Istega in naslednjega dne bo evharistični kongres za Podravino, in sicer v Djurdjevcu. Predvidenih je več evharističnih kongresov,

ki se bodo pozneje vršili na raznih krajih. Predvidene so tudi razne izložbe, ki naj nazorno prikažejo, kaj je katoliška Cerkev v teku 1300 let storila za hrvatski narod na polju umetnosti, šolstva, prosvete, knjige, tiska ter na gospodarskem, socialnem in dobrodelnem področju.

Stoletnica hrvatskega gledališča. Gledališče je velikega prosvetnega pomena za narod. Zato se vsak narod, ki se zaveda svoje samobitnosti in kulturnosti, trudi, da si ustvari to važno kulturno ustanovo. Hrvatje so ustanovili svoje prvo hrvatsko gledališče 9. junija 1840. Stoletnico tega važnega kulturnega dogodka so v Zagrebu proslavili s svečanim tednom, ki je prikazal velik vpliv gledališčne umetnosti na razvoj hrvatske kulture.

odpremljalo na inozemske trge takrat, kadar so cene najbolj ugodne, to je v zimi in na spomlad.

Istočasno s silosom za shranjevanje sadja se mora zgraditi hladilnica za ohlajevanje sadja v vagonih. Ta način ohlajevanja bo prišel posebno v poštev za bosanske in srbske slive. Naše in sadje iz južnih krajev države, katero bo že naloženo v isotermične vagoni, se bo spravilo v Mariboru tik pred izvozom v hladilnico silosa za 24 ur. Tam se bo ohladilo ter obložilo z ledom in bo v najboljšem stanju doseglo inozemski trg.

Kdo bo zgradil mariborski silos?

Naša vlada je osnovala posebno delniško družbo. Družba je državna ustanova z nalogo, da gradi po vsej državi skladišča ali silose za žito in sadje. Ta družba »Silos« bo zgradila v Mariboru kot središče sadne trgovine velik in novodobnim zahtevam odgovarjajoči silos, za katerega kažejo največje zanimanje sadjarji iz vse naše države.

Komisija si ogledala stavbišče

Da je zamisel izgradnje velikega sadnega silosa v Mariboru resna in da jo bodo s časom uresničili, nam dokazuje dejstvo komisijskega ogleda v poštev prihajajočih stavbišč. V minulem tednu se je mudila v Mariboru komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave in družbe »Silos«. Komisija je izbrala stavbišče za silos v neposredni bližini mariborske carinarnice, med kolodvorom, carinarnico in Meljskim hribom. Stavbišče bo kupila banska uprava pod pogojem, da prične družba »Silos« takoj z gradnjo. Izbrano stavbišče ima zelo ugodno lego še radi tega, ker je v neposredni bližini tovarnega kolodvora. Skladišče bodo zvezali brez velikih stroškov s kolodvorom s tračnicami.

Blizamo se novemu načinu sadnega izvoza

Dosedanji izvoz sadja

Sadjarstvo v Sloveniji je od prevrata do danes napravilo že precej korakov naprej. Naš sadni trg si je znal z izborna kakovostjo sadja pridobiti sloves na svetovnih tržiščih. Ker so se naši sadjarji prepričali, da je mogoče dobro vnovčiti le zdravo, pravilno obrabno in spravljeno sadje, se je ravno na teh področjih v zadnjih letih veliko storilo. Pri vsej napredujoči modernizaciji našega sadnega razpošiljanja v inozemstvo smo se posluževali ali vlaganja sadja v zaboje ali pa se je izvažalo v razsutem stanju v vagonih. Na isti način kakor jabolka smo pošiljali tudi slive, breskve in češnje. Prav to slednje najbolj občutljivo sadje je pri prevažanju na omenjeni dvojni način močno trpelo. Tolikokrat se je zgodilo, da je prejel kupec v inozemstvu od naših sliv ali češenj brozgo, ki ni bila za drugo kot za prekuhanje v žganje. Pri prevažanju občutljivega sadja so šle vsako leto velike vsote v izgubo. Neprilike pri sadnem prevozu so napolile naše sadne strokovnjake, da so zastavili vse moči, da bi se odpravili za bodoče izvozni nedostatki, ki so združeni z občutnim denarnim primanjkljajem.

Izvoz treba prilagoditi novodobnim zahtevam

Ker je postalo sadje v poprečnatni dobi ena najbolj priporočanih življenjskih potrebščin, je bilo treba zboljšati sadni izvoz z modernimi prevoznimi sredstvi. Začeli so sadje prevažati v hladilnih vagonih. V take vagonne spravljeno sadje je doseglo tudi najbolj oddaljene kraje povsem nepoškodovano ter sveže. Hladilni vagoni, kateri sami proizva-

jajo led, so za prevažanje sadja predragi. Zaradi tega so predali prometu posebne »isotermične« vagoni. V teh se sadje v posebnih hladilnicah ohladi, obloži z ledom in odpošlje. Omenjeni slednji način izvažanja pride za naše slovensko sadje v poštev le tedaj, ako bo dobila naša sadna trgovina silos za sadje.

Velik sadni silos v Mariboru

Glede našega sadnega izvoza je najbolj važna točka obmejni Maribor. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo je storilo vse, da je zanimalo merodajna mesta v naši državi za nujno potrebo zgradnje sadnega silosa. Ta silos bi moral imeti prostor za vskladiščenje do 300 vagonov sadja. Silos bi moral biti opremljen s hladilnimi napravami, da bi se ohranilo spravljeno sadje sveže in bi se

Novice iz domačih krajev

Zlatomašnik 80 letnik. V župniji Cirkovce pri Pragerskem bo obhajal 20. junija pri telesnem zdravju in v duševni čistosti 80 letnico g. Ivan Mlakar, zlatomašnik in upokojeni župnik. Jubilant se je rodil leta 1860. v Leskovcu v Halozah. Mašniško posvečenje je prejel 6. junija 1884. Dolga leta je bil v dušeskrbju v tržaško-koperski škofiji. Med vojno je prišel v Ptuj in je še po prevratu vršil službo vojnega kurata. Ker se je čutil dovolj krepkega, se je oprijel z vso vnemo dušnega pastirstva in ga je poslal škof za župniškega upravitelja v Zagorje v dekaniji Kozje. Iz Za-

gorja je dobil župnijo Polje ob Sotli. Tamkaj je ostal nekaj let in obhajal zlati mašniški jubilej. Kot upravitelj Sv. Miklavža na Polju je ob nedeljah in praznikih dvakrat maševal in pridigoval ter bil še v pomoč sosednim hrvaškimi župnikom in posebno rad je pridigal na Svetih gorah nad št. Petrom. Pred par leti se je umaknil v svojo skromno hišico z vrtom v Cirkovcah. Tudi tukaj vrši z vso vnetostjo pri pomanjkanju duhovščine kaplanske posle obširne župnije. Jubilant še danes slovi kot gromovit cerkveni govornik ter izboren pevec. Redko kateremu zlatomašniku

ljene, resni, hladni obraz, ki ga vidi pred seboj, obraz njenega Klavs? Nekam osuplo je motrila posamezne črte obraza tistega človeka, ki ga je bila tako ljubila. Ta obraz je bil kvečjemu blede senca obraza njenega Klavs. Na tem obrazu so skrbi, utrujenost, notranji boji zarezali brazde. Pod očmi je zapazila prerane gube.

Pred tem spremenjenim Klavsom je začutila nekako olajšanje. Ko je razmišljala o tem, da bi šla pred njega, se je najbolj bala, da jo bo srce izdalo. Drhtela je ob misli, da bi se ob pogledu nanj v srcu vzbudila nekdanja ljubezen.

Sedaj je strah prešel. Njeno srce ni hitreje utripalo. Njena stara ljubezen, o kateri je mislila, da še tli v srcu, je bila mrtva.

Ta ravnodušnost nasproti Klavsu jo je napolnila z zadovoljstvom. Njene oči so nepremično opazovale tega spremenjenega, skoraj nepoznanega človeka. Ni se ji bilo treba bati, da bi v srcu, ki ga je bila dala Fedorju, samo za trenutek zažarela stara ljubezen...

»Nataša, čemu si prišla? Kaj hočeš od mene?« je z negotovim in mehkim glasom vprašal Klavs.

Imenoval jo je in s tem pokazal, da jo je takoj spoznal.

Nataša se je zmedla, ko je zaslišala svoje ime. Klavs ga je izgovoril s takim glasom, kakršnega ni pričakovala od tega človeka.

Klavs je opazil na dekletovem obrazu izraz zmedenosti. Da je ne bi še bolj vznemiril, je povsili oči. A živo je želel, da bi slišal Natašin glas. Nehote se je nagnil proti vratom, da bi bolj slišal. Nadejal se je, da bo že pri prvi besedi spoznal njen blagi glas.

Nataša je stopila nekoliko bliže. Z drhtečim glasom je rekla:

»S prošnjo sem prišla. Prizanesi trojici ljudi, ki so obsojeni na smrt!«

Ob Natašinem glasu je komisar začutil pri srcu prijetno toploto. To je bil tisti blagi glas, ki ga je vedno tako rad poslušal.

Ni odgovoril. Tiho je dalje opazoval Natašo. Zdelo se mu je, da se ni spremenila. Samo nekoliko bolj blede je bila.

Nataša ni prenesla Klavsovega pogleda. Povesila je oči in ponovno prosila:

»Usmili se svojega očeta ter svojega in mojega brata!«

Njen glas je še bolj drhtel ko prej. V njenih očeh so se prikazale solze.

Klavs Andrejev je izginil in vzbudil se je Klavs Rišin, grozotni ljudski komisar iz Odese. In ta je trdo odvrnil:

»Vsi trije morajo umreti, ker zastopajo uporniško vas.«

ne k jezerom in morju. Vrhunci gora ne segajo preko 3500 metrov, imajo pa vprav alpsko razvito pokrajinsko sliko. Strahotni so tod zimski viharji, pomladi pa močno pokanje lomečih se ledenikov, ko zapuščajo obale ledene gore in plovejo dalje po morskimi gladini.

Drevesa, ki dajejo mleko in kruh. Angleški naravoslovec Wallace pripoveduje o sagovi palmi, ki raste na Novi Gvineji. Drevo daje v višini 20 čevljev in debelini 5 čevljev 900 sagovih povesev, iz katerih pridejo domačini 1800 hlebcev. Pet teh hlebcev zadošča za prehrano odraslega domačina na dan. Glasoviti geolog Leopold von Buch pa pravi, da je raslo na Kanarskih otokih drevo z belo skorjo, katerega listi so se vsak

je podaril Bog na stara leta toliko krepkega zdravja in polnih duševnih moči kot ravno haloški korenini g. Mlakarju. Dvojnemu izrednemu jubilaru želi »Slov. gospodar« tudi biserni jubilej v trdem prepričanju, da ga bo dočkal in z mogočnim tenorjem zapel: Slava Bogu na višavah!

Padel z drugega nadstropja in se ubil. Na Tržaški cesti v Mariboru je padel z drugega nadstropja na cementni tlak in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnico radi prebite lobanje 23 letni Marko Frnjak.

Huda nesreča kolesarke. 26 letna dekla Marija Pongračič iz Pekla v občini Košaki pri Mariboru se je peljala domov iz Sv. Jakoba v Slov. goricah. Med vožnjo so se ji zlomile vilice na kolesu. Padla je tako nesrečno, da si je posnela kožo z glave. Hudo ponesrečeno so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Hud obstrel radi usodepolne zamenjave. 44 letni Ivan Potočnik je šel 9. junija proti večeru v Vuhredu nad srnjaka. Naenkrat je počil strel, ki je padel iz smeri Borovnikovega hriba. Krogla mu je prebila zgornjo ter spodnjo čeljust in je moral v slovenjgraško bolnišnico na operacijo. Orožniška patrolja se je podala takoj na kraj nesreče. Na podlagi izjav nekaterih prič je ugotovila, da je zagrešil obstrel 38 letni Kristijan Vernik iz Vuhreda. Tudi on se je ob istem času kot Potočnik skrivil v zasedo, da bi ustrelil srnjaka. Ko je opazil v grmovju premikanje, je bil prepričan, da se mu bliža srnjak. Sprožil je v smeri premikanja in naenkrat čul po odjeku strela, da je namesto divjačine pogodil človeka. Zbežal je proti domu in skrivil puško, namesto da bi bil nudil obstreljenemu pomoč.

Nesreča s puško. Na Kapli ob severni meji je streljal iz lovske puške 27 letni posestnikov sin Karel Koprivnik. Naboj je orožje raznesel, ki mu je hudo poškodovalo desno roko.

Modras je pičil v Kamnici pri Mariboru devetletno delavčevno hčerko Marijo Krepsovo v levo nogo. Otroka so oddali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna žrtev splašenega konja. Pri Sveti Trojici v Slov. goricah sta se peljala zakonca Kranjc. Konj se je splašil in voz se je prevrnil. Posestnik Kranjc je dobil le lažje poškodbe, njegova 62 letna žena Marija pa si je razbila lobanjo. Nezavestno so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer ji pa niso mogli več pomagati. Rajna je bila doma od Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Plaz zemlje smrtno podsul očeta šestih nepreskrbljenih otrok. V vasi Medvedce pri Pragerskem je premogovnik, ki je last inženirja Majsa. V tem rudniku se je zgodila v minulim tednu smrtna nesreča. Kakih 18 metrov

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

pod zemljo so postavljali štirje delavci v rovu lesene podpore. Med njimi je bil tudi 40 letni tesar Jožef Šoštar. Naenkrat se je vdrla s stropa plast zemlje in zasula četvorico. Trem je hitro uspelo, da so se odkopali in so priskočili na pomoč najbolj podsutemu tesarju. Tudi rudniško vodstvo je poslalo pomagace. Odkopavanje zasutega je bilo težavno, ker se je zemlja neprestano rušila in osipovala na reševalce. Ko so šoštarke že skoraj rešili, se je vsul še večji plaz in pokopal pod seboj že malodane otetega. Reševalci so se zopet lotili reševanja z vso previdnostjo. Prva nesreča se je zgodila ob dveh popoldne. Z odkopavanjem so bili gotovi ob pol osmih zvečer, a so žalibog potegnili tesarja iz plaza mrtvega. Smrtno ponesrečeni, ki je bil priden delavec, zapušča šest nepreskrbljenih otrok.

Padel pod voz in si zlomil nogo. Franc Prejac iz Dornave pod Ptujem je padel pod voz in si zlomil nogo.

Otrok se dvakrat poškodoval. Sedemletna Zvonka Filipič, hčerka elektromonterja v Krapju pri Ljutomeru, se je opekla. Mati je naložila otroka na kolo in ga je peljala proti Ljutomeru k zdravniku. Med vožnjo se je mati s kolesom prevrnila in opečena hčerka si je pri tem zlomila še desno nogo.

Otroka našla očeta ubitega od strele. Ugleđen posestnik Flisar v Markišavcih pri Murski Soboti je bil s sinom in hčerjo na delu na polju. Ko je videl, da se bliža nevihta, se je

odpravil z motiko na rami proti domu. Na povratku ga je zalotilo neurje z bliskom in treskom. Strela je udarila v motiko in Flisar je obležal na mestu mrtev. Od strele ubitega očeta sta našla pozneje otroka, ko sta se vrnala s polja proti domu.

Priletnejši rudar smrtno ponesrečil. V rudniku v Hrastniku je proti koncu minulega tedna smrtno ponesrečil 54 letni rudar Matija Pušnik, ki je bil zaposlen pri vzpenjači rudniškega izsipališča. Odrtnala se je žica pri vzpenjači in so vozički zagrmeli v Pušnika in ga smrtno poškodovali. Smrtno ponesrečeni je zapustil ženo in že odrasle otroke.

Nesreča radi splašenih konj. 50 letni posestnik Franc Peterca iz Šiške pri Ljubljani je peljal s parom konj gnoj na njivo. Konja sta se splašila pred avtomobilom in zdvijala. Pri zadrževanju konj je Peterca padel s voza in se poškodoval po vsem telesu in glavi.

Pri padcu z motorja si poškodoval prsni koš. Na motornem kolesu se je peljal pekovski mojster iz Črmošnjic na Kočevskem iz Semiča proti domu. Med vožnjo se je motociklist prevrnil in si poškodoval prsni koš. Poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Koštrun povzročil nesrečo. V 73 letnega delavca Jožefa Vilfana iz Mojstrane na Gorenjskem se je zaletel koštrun in ga je tako prevrnil, da si je Vilfan zlomil levo nogo v kolku.

dan dve ali tri ure pred sončnim vzhodom orosili. Jel je padati od njih rahel dežek ter se spodaj zbiral v studenček. Okrog vršičev teh dreves je bil vedno majhen oblaclek. Najbolj čudno od teh dreves pa je v Venezueli rastoče »mlečno drevo«, ki zraste 15 do 23 metrov visoko. Če narežemo v deblo, že pri-teče iz njega mleku podobna sok, ki je celo gostejši in polnejši od živalskega. Smetana iz tega mleka ima 1% več surovega masla, pol odstotka več kazeina, albumina in fosfatov, pa manj sladkobe. Iz čebelinemu vosku sorodne maščobe delajo domačni sveče. Na zraku se to mleko zgosti v nekak sir.

O moljih. Ena sama moljeva samica izleže na leto 500.000 potomcev, ki požrejo v enem letu

»Klavs, ti si jih obsodil, ti tudi lahko preprečiš njihovo smrt!«

Glas je bil tako pretresljiv, da komisar ni mogel takoj odgovoriti. Šele čez čas je dejal dosti manj trdo ko prej:

»Kot človek ne želim njihove smrti. Toda kot ljudski komisar sovjetske republike moram neusmiljeno uničiti vse, kar ogroža družabno stavbo, ki smo jo tako težko zgradili.«

Nataša je začela dvomiti nad uspehom svojih prošenj, a vkljub temu ni odnehala.

»Klavs, pomisli, da je eden izmed obsojencev tvoj oče!«

Komisarja je zbadlo pri srcu. Premagal je bol in na videz ravnodušno odvrnil:

»V človeku, ki je sovražnik boljše vizma, ne poznam svojega očeta!«

Nataša se je zgrozila ob teh besedah. Skoraj obupno je zavpila:

»Klavs, spomni se na svoja mlada leta! Ti si bil ponos očetov! Ne pregreši se nad njegovim življenjem! Vsaj njemu prizanesi!«

»Naš zakon ne pozna izjem! Kdor je kriv, mora biti kaznovan!«

Njegov glas je bil spet trd ko jeklo.

Nataši se je zdelo, da ji nekdo z ostrim nožem reže srce. Vsa obupana je sklenila in dvignila roke ter zajecjajala:

»Klavs, prosim te, usmili se!«

Ta je globoko sklonil glavo in topo dejal:

»Če je Aleksej Andrejev med talci, to pomeni, da je žreb njega zadel!«

»O, ne! Sam se je javil! Prizanesi mu!«

Klavs je s svinčnikom zbadal papir, ki je ležal pred njim na mizi. Poglasno je zamrmral:

»Sam se je javil?!«

Nato je glasno nadaljeval:

»Danes zjutraj mi je tudi Fedor izjavil, da hoče biti prvi talec in jaz sem se divil njegovemu junaštvu.«

»Bolje bi bilo, če ne bi bil sprejel njegove žrtve!«

»Jaz sem izvršilec oblasti, ki ne pozna slabosti.«

»Klavs, tako si otrpnil v zlu, da te nobena stvar ne

more ganiti, niti občutki, ki so ljudem najbolj prirojeni, ljudem, katere hoče osrečiti, v resnici pa jih delaš nesrečne, tako nesrečne, kakor ljudje še nikdar niso bili nesrečni. Poglej okrog po vasi in videl boš, kaj ste ti in tvoji iz nje napravili!«

»Ker ste ti in tvoji uporniki! A ne boste vedno zaslepljeni. Tudi vam se bodo odprle oči. Če se vam doslej še niso, je to znak, da še niste mogli slišati prave besede, ki jo prinašajo učitelji, in niste dobili pouka, ki ga dajejo naši filmi. Tisoč in tisoč vasi, revnejših od vaše, je preneslo žrtve in zgradilo šole in kino-dvorane. Pri vas ničesar nimate. Šubin ni mogel z vami nič doseči. V bodoča

Zelo poučen letak Kmečke zveze. Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani je izdal v več tisoč izvodih poučen letak, ki daje podeželskim ljudem navodila za sedanje težke čase in bodri kmete, naj pomagajo drug drugemu. Skrbite, da bo letak romal od hiše do hiše in bo znal za njegovo vsebino vsak kmečki človek!

Obvezne sejske legitimacije. Banska uprava je uvedla 31. oktobra 1939 za sejmarje, trgovce in obrtnike sejske izkaznice, ki jih izdajajo prisilna združenja. Dne 6. junija 1940 je izdala banska uprava vsem okrajnim načelstvom okrožnic, v kateri opozarja, da se morajo vsi sejski upravičenci pozvati, da ne dopuščajo pristopa na sejmšče onim trgovcem in obrtnikom, ki se ne bi mogli izkazati z izvirnim obrtnim pooblastilom in sejsko izkaznico združenja.

Nov vodovod v gradnji. V št. Danijelu nad Prevaljami so začeli graditi nov vodovod, kojega stroški so predvideni na 52.000 din. Država bo prispevala 40.000 din, preostanek pa domačini.

S prepotrebim delom bodo le začeli. Naš list se je pred nedavnim upravičeno pritoževal, da je državna cesta Maribor—Fram v tako razdrapanem stanju, da ne bodo mogli voziti po njej mariborski mestni avtobusi. Časopisna in druga dreganja ter pritožbe so pomagale in je popravilo te ceste sklenjeno. Z deli bodo pričeli prihodnji mesec. Sestavil se je poseben odbor, kateri bo vodil dela. Sedež odbora je v Mariboru. Vrhovno vodstvo gradnje bo imel načelnik gradbenega oddelka banske uprave g. inž. Rueh. Za odsek med Teznom in Framom je določen kredit 12.471.000 din, za tlakovanje ceste skozi Slov. Bistrico pa 1.133.000 din. Cesto bodo preuredili v 14 delovnih mesecih, pri čemer pa zimski meseci niso šteti. Cesta bo dograjena spomladi 1942.

Zanimiva statistika Slovenskega planinskega društva. Zadnjo soboto se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor Slov. planinskega društva. S tega zbora pričujemo zanimivo statistiko. SPD, ki deluje v obsegu dravske banovine, posedla 65 planinskih domov, koč in prenočevališč. Od teh je 35 skozi vse leto oskrbovanih, 22 samo v poletnem času, 8 pa je zavetišče, ki niso oskrbovana. V teh planinskih postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 skupnih ležišč. Planinske postojanke so lani imele 94.948 obiskovalcev, ki so se vpisali v vpisne knjige, medtem ko jih je bilo predlanskim 84.063 — torej za 10.885 manj. Te številke pa ne ustrezajo dejanskemu obisku, ker je brez dvoma vsaj 50 tisoč planincev, ki se ne vpišejo v knjige. Dobro razpredena propaganda je lani pridobila

Nizozemce, da so v večjih skupinah prišli v naše gore, izostali pa so Čehi zaradi nastalih razmer. V letošnji sezoni pa moramo računati skoraj izključno le na jugoslovanske goste v naših gorah. Premoženje SPD znaša 19 milijonov 160 tisoč din.

Radi prekoračenja protidraginjskih ukrepov kaznovani. Z izbruhom vojnih dogodkov je bila vlada prisiljena, da je izdala štiri protidraginjske uredbe. Prva o zatiranju brezvestne špekulacije in draginje je izšla dne 26. septembra 1939. Druga uredba o kontroli ali nadzorstvu cen je bila izdana 16. februarja 1940. Sledila ji je nova 9. maja o izvršitvi kontrole cen in končno 18. maja uredba o prisilnem delu in pošiljanju špekulantov na prisilno bivanje. Po uradnih objavah v »Službenem listu kr. banske uprave« je bilo po protidraginjskih ukrepih od septembra lani do 1. junija letos pravomočno kaznovanih 47 ljudi. Od teh je 25 trgovcev, 11 obrtnikov, 3 gostilničarji, 1 posestnik in 7 poslovodij raznih tvrdk in zadrug. Od vseh 47 kaznovanih je bilo 42 kaznovanih radi neoznačbe cen in samo pet radi navijanja cen. Od teh petih kaznovanih navijalcev cen sta dva peka, ena lastnica mlekarne, ena hišna posestnica in en trgovec s papirjem.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinal za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialista kirurg dr. Černič. 23

Požari

Radi udara strele je pogorela v Velikem Oklju v župniji Sv. Andraž v Halozah domačija posestnika Belšaku.

V Cirkovcah pri Pragerskem je udarila strela v Medvedovo hišo. Škoda znaša 30.000 din. Pri reševanju je dobil posestnik Anton Lorber tako hude opekline, da so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Okoli polnoči je nastal požar pri posestniku Zupančiču na Jančah v občini Trebeljevo na Kranjskem. Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje, iz katerega so komaj rešili živino. Zgorelo je več voz, mlatilnica in slamoreznica. Škoda cenijo na 25.000 din, zavarovalnina znaša le 10.000 din.

Pri Sv. Petru na Kronske gori je zanetil udar strele kozolec župnišča. Gašenje je bilo onemogočeno, ker je stal kozolec visoko v hribu.

Strela je zažgala v št. Janžu na Dravskem polju mlin posestnika Franca Brezovnika. Zgo-

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapke prav odlično odvaja naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po mlin. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

relli so mlinski stroji ter streha. Škoda je velika, ker je bil mlin na novo urejen s turbinskim pogonom.

V Višnji vasi v celjski okolici je pogorelo 20.000 din vredno gospodarsko poslopje, last posestnika Goričarja.

V močno vetrovnem vremenu se je pojavil rdeči petelin v drvarnici posestnika Mojdrice v Bratovcih pri Murški Soboti. Ogenj se je hitro razširil na gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Živino so rešili iz hlevov. Pogorelec je oškodovan za 80.000 din. Številni gasilci so zastavili z ročnimi brizgalnicami in z motorškimi vse moči, da so ohranili sosedna s slamo krita poslopja, na katera je zanašal veter ogorke.

Zadnji petek v noči je začelo goriti gospodarsko poslopje posestnika Antona Kukovca pri Sv. Marku niže Ptujja. Ogenj se je naglo razširil na sosedno poslopje. Škoda je precejšnja in je le delno krita z zavarovalnino. Gasilci so preprečili z velikim naporom, da niso zgorele sosedna poslopja.

Kmetje, pozor pred goljufivimi kvartači! Sredi minulega tedna se je zgodil v Mariboru primer kvartopirske goljufije, ki naj bo v svarilo lahkovernim podeželanom in posebno še v sedanjih resnih časih, ko se klati po mestih vse polno delomržežev, ki prežijo na žrtve z dežele. Fotografija poklicnih kvartačev zgleda takole: Na Aleksandrovi cesti v Mariboru je ustavil neznanec posestnika Leopolda Pelca iz Središča ob Muri in mu začel pripovedovati o njegovem sinu, ki je na Hrvaškem nekje v službi. Ker so ga novice o sinu zanimale, je posestnik stopil z neznanecem v gostilno v Cvetlični ulici. Tam sta ju sprejela še dva druga možka, ki sta kvartala. Prisedla sta in na prigravarjanje je pričel staviti še Pelc. Prišlo je celo tako daleč, da je položil tisočdinarski bankovec na mizo. V tem trenutku pa so hazardisti pograbil denar in karte ter pobegnili. Pelc, ki je bil v Mariboru na sejmu, je oškodovan za 1200 din. Policija je drznežem že na sledu. Pravijo, da so to poklicni kvartači, ki na podobne načine skubejo lahkoverne podeželane.

Tat oškodoval potnika za 1600 din. Trgovskemu potniku Maksu Podhostniku je ukradel nekdo iz veže Velike kavarne v Mariboru usnat kovčeg, v katerem je hranil blago za obleko ter vzorce raznega blaga. Potnik je oškodovan za 1600 din.

Nasilen kolesni tat. Tomažu Ornaču, 29 letnemu delavcu na Pobrežju pri Mariboru, je skušal odpeljati neznanec kolo izpred gostilne. Ko je pa hotel Ornač tata prijeti, ga je ta zabodel z nožem v glavo. Obkranega Ornača so oddali v bolnišnico.

Hitro prijet zločinec. Zadnjič smo poročali, da se je zgodil v noči na 9. junij v Trbovljah roparski umor, ki je razburil prebivalstvo daleč naokrog. Smrtna žrtev tolovajskega zločinca je postal nočni čuvaj konzuma Ignac Urh. Orožniki so imeli v rokah pravega zločinca 11. junija ob štirih zjutraj. Storilec je Viljem Guno, Trbovelčan, star 22 let, brezposelni rudar, vojaški begunec, ki ima na vesti celo vrsto tatvin ter

bo drugače! Česar niste prostovoljno napravili, k temu vas bom prisilil.

Nataša je z ogorčenjem in bridkostjo v srcu poslušala Klavsove besede. Ko je utihnil, je odvrnila:

»Klavs, v bodoče delaj, kar hočeš, ker si ti gospodar, toda sedaj...«

Klavs je vstal. Nataša je utihnila in brez diha sledila vsaki njegovi kretnji, ker je čutila, da se v njen odigrava odločilna borba. Komisar je odšel k oknu. Nekaj časa je strmel v večerni mrak. Potem se je obrnil, pogledal Natašo in dejal:

»Edino, kar morem storiti, je to, da dovolim, da te tri talce zamenijo trije drugi. Toda prepričan sem, da v vasi ne boš našla takih ljudi, ker se smrti vsakdo boji.«

Nataša je nekaj časa molčala. Sklonila je glavo, kakor da bi razmišljala. Potem je pogledala Klavsa in mirno rekla:

»Klavs, za enega že imam namestnika.«

Komisar jo je vprašujoče pogledal. Ona je mirno nadaljevala:

»Namesto Alekseja Andrejeva daj ustreliti — mene!«

Klavs je ostrmel. Kaj takega ni pričakoval. Z negotovim glasom je odgovoril:

»Nataša, kaj si rekla? Ti si zadnja, ki bi te hotel videti na morišču!«

»Ne sprejmeš me za talca?«

»Ne!«

»Zakaj ne?«

»Ker — ker — ker si ženska!« je obotavljaje odgovoril.

Vzrok je bil drug, a tega ni hotel in mogel izdati.

»Kot komisar moraš vedeti, da po sovjetskih zakonih ni razlike med moškim in žensko! Tvoj izgovor torej ne drži!«

V komisarjevi notranjosti se je spet začela borba. Da bi zakril svojo zmedo, je pogledal skozi okno. Čez čas je vprašal, ne da bi se obrnil:

»Ali res hočeš umreti?«

»Klavs, dosti zločinov si že izvršil, a najhujšega te hočem obvarovati; žrtvovala se bom, da ne boš postal ubijalec — lastnega očeta!«

Zadnje besede so bile tudi za Klavsovo pokvarjeno naravo grozne. Koža na hrbtu se mu je ježila. V opravičilo je z negotovim glasom odvrnil:

»Jaz sem samo en člen v službi nadčloveške sile, revolucije.«

»Sprejmeš me za talca?«

»Nočem te ovirati v tem, da pokažeš svoje junaštvo.«

»Potem ukaži, naj izpustijo Alekseja Andrejeva in zaprejo mene!«

V njenem glasu ni bilo niti najmanjšega znaka razburjenosti ali plašnosti.

skoraj stot volne — to je tolikšno množino blaga, kolikor ga človek porabi komaj vse življenje. Zato je energična borba proti moljem več nego vredna svojega truda. Ta borba pa je v obliki lova na leteče živali le malo pomembna. V prvi vrsti gre za to, da uničimo ličinke, komaj nekoliko milimetrov dolge živalice, ki ne žrejo samo volno, kakor pogostoma domnevamo, temveč tudi svilo, umetno svilo, bombaževino in drugo blago. Prav tako kakor obleke se namreč letijo tudi žimnice in blažinaste oprave.

Kdor hoče napraviti najdaljšo nepretrgano železniško vožnjo na svetu, mora potovati s prekosibirsko železnico iz Moskve v Vladivostok. Potovanje traja 8 dni in 21 ur.

vlomov. Pokvarjen je že od mladosti in so ga skušali dve leti v poboljševalnici kreniti na pravo pot, pa je bil ves trud zaman. Kot delomržeč se je prethotapil preko meje na Koroško, kjer so ga v St. Pavlu zaprli. Iz zapora je pobegnil in je bil že 7. junija nazaj v Trbovljah. Da bi se dokopal do denarja, je sklenil vlom v rudniški konzum. V baraki pri Klopčiču je ukradel kramp, pilo in sekuro. Skočil je preko plotu na dvorišče konzuma ter je s krampom odtrgal kijučavnicu in odprl zapahe. Medtem je slišal, da je šel čuvaj preko dvorišča v čuvajnico. Guna se je skrill in počakal, da se je Urh vrnil iz čuvajnice. Tolovaj je čuvaja napadel od zadaj s krampom in ga je zadel v tilnik, obenem pa s ploskvijo še po čelu. Napadeni se je zgrudil, na kar mu je oropal Guna samokres ter ključce, s katerimi je odprl vrata in skušal vdreti v trgovino. V tistem trenutku se je smrtno nevarno udarjeni čuvaj tik pred smrtjo z zadnjimi močmi še vlekel preko dvorišča in se je dotipal do kontrolne ure, da bi preprečil vlom. Ropar se je ustrašil čuvaja, vrgel kramp v vrt ter se podal v Pauerjevo kolonijo vlamijati ter krasit. Orožiki so zločinca zasačili zgoraj omenjeni dan na domu staršev in so ga odvedli v Laško in od tam v Celje. Morilec je priznal grozno dejanje z ostalimi vlomilskimi zločini.

Bogat vlomilski plen. V Ljubljani je bil izvršen v stanovanje za Gradom 11 na prebrisan način vlom, ki je vrgel vlomilcu bogat plen. Pri gospodinjki v omenjeni hiši stanuje kot podnajemnica zasebna uradnica Sonja Nedeljko. Gospodinja je prejela na dopisnici poziv, naj pride k šivilji na dani naslov. Pozvana se je podala zdoma in ugotovila po daljšem iskanju, da na dopisnici označene hiše sploh nikjer ni. Hitro se je podala v zli slutnji domov. Njeno stanovanje je bilo nedotaknjeno. Pač pa je bil izvršen vlom pri podnajemnici Nedeljko, kateri je o njenih razmerah poučeni lopov premetel vse. Odnesel je 16.000 din gotovine in nakita toliko, da znaša skupna škoda 40.000 din.

Pri lovu za vlomilcem ranjeni dve osebi. V Rožni dolini v Ljubljani sta prišla v gostilno dva stražnika in napovedala aretacijo znanemu vlomilcu Ivanu Tekavcu, ki je po krčmi razgrajal in ranil z nožem že dve osebi. Tekavec se je osvobodil stražnikov, potegnil nož in obkral enega stražnika po roki ter pobegnil. Neranjeni stražnik je skočil za beguncem in oddal za njim tri

strele. Tudi Tekavec je potegnil samokres, zgrešil stražnika, pač pa je obstrelil postrežnico Milko Prosenovo, ki je doma iz Zagorja. Komaj in komaj je policija ukrotila nasilnega zločinca, ki je razburil s svojim divjaškim nastopom vso Rožno dolino in še Vič.

Velika tatvina gotovine. V Žejah pri Komendi na Gorenjskem je odnesel neznan tat iz stanovanja družine Kavčič 13.500 din gotovine.

Ubijalca obsojena v Mariboru. Sredi minulega tedna je obravnaval senat mariborskega okrožnega sodišča dva uboja, od katerih je bil zagrešen eden na Zgornji Polskavi, drugi v Novi Krčevini pri Ptujju. Na Zgornji Polskavi je ubil 51 letni poljski delavec Ludovik Vetec iz Spod. Polskave z železnimi vilami Jožefa Šobo. Oba sta popivala v gostilni in sta se vračala vinjena v noči. Naenkrat je planil Šoba nad Veteca in ga je udaril trikrat s pestjo v prsa ter po glavi. Nato je udarjeni zbežal domov, kjer se je obožil z vilami. Dohitel je Šoba pred njegovo hišo in mu je s trikratnim udarcem razbil lobanjo. Šoba je poškodbi podlegel. Obtoženi se je zagovarjal s silobranom in je bil obsojen na dve leti in šest mesecev strogega zapora. — V Novo Krčevino pri Ptujju je prišel 19. marca 40 letni posestnik Jakob Rojko iz Vurberga k posestniku Jožefu Gomilšek. Med obema je nastal spor radi nekkih lat. Rojko je zagrabil v kuhinji burkije, s katerimi je razbil vrata sobe, v katero sta pobegnili Gomilšek in njegova žena. Rojko je udaril z burkijami Gomilškovo ženo trikrat po hrbtu in ji prizadejal hudo poškodbo. Gomilška samega pa je ubil na mestu. Ubijalec, ki je navajal v zagovor silobran, je bil obsojen na tri leta in 10 dni strogega zapora.

Brata obsojena radi uboja. Kristijan Mrak iz Vrhol pri Slov. Bistrici se je vračal 31. marca s svojim tovarišem Urlepom in njegovo ženo z obiska pri nekem posestniku. Trojica je slišala med povratkom iz nekega sadonosnika klice na »aufbikse«. Urlep je odgovoril z istimi vzkliki, nakar sta pridvela iz sadonosnika Franc in Anton Gumzej. Pri prerivanju je bil zaboden v trebuh Mrak in pozneje radi zastupitve rane umrl. Koncem minulega tedna sta bila brata Gumzej obsojena v Mariboru, in sicer Franc na 4 leta in 3 mesece, Anton pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapora.

Večmilijonska škoda po toči v Slov. goricah

»Kakor je že poročal »Slov. gospodar«, so doživele Slovenske gorice 27. maja zelo hud udarec ledenega biča, ki je povzročil v sedanjih hudih časih večmilijonsko škodo.

Ocenitev škode

Koj po občutni nesreči se je podala v prizadete kraje komisija, katera je ocenila škodo na 5.377.600 din.

V šestih občinah in 28 vaseh je delno uničenih 2133 hektarjev raznih nasadov ali kul-

tur. Od tega odpade na njive in vrtove 831 hektarov, na travnike 529 ha, na vinograde 290 ha in 523 ha na sadonosnike. Prebivalstvo bo najbolj trpelo radi pomanjkanja kruha, ker je toča uničila žitarice, kakor nam dokazuje naslednja žalostna statistika: popolnoma je zbitih 83 ha pšenice, 81 ha ozimne rži in 172 ha ječmena. Ozimne je tako zbito, da jih ni bilo mogoče niti pokositi, ampak so jih kmetje kar preorali za setev ajde in prosa.

Letalci so najdražji borci v vojni. Angielski listi pišejo o tem, katere vrste vojakov so najdražje za državo. Vsi so si edini v tem, da je danes dvakrat dražje vzdrževati divizijo vojakov na fronti kakor v letih 1914. do 1918. Po njihovih računih stane hrana, obleka, plača, vzgoja, zdravljenje, prenočnica, potovanje ter državna podpora družini vpoškodanih na enega vojaka blizu 40.000 din na leto. Stroški za puške in drugi vojni material so znašali v svetovni vojni blizu 38.000 din letno. Skupaj je tedaj stal en angleški vojak v svetovni vojni 70.000 din letno. Še dražji so letalci. V svetovni vojni je stal Anglijo en letalec na leto 150.000 din. Nekateri tip letal so se trikrat, celo sedenkrat podražili v

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Katra, naj prideta otroka gor k meni! Mudi se mi že. Moram ob eni s poštnim vozom.«

Zenkica od joka ni spravila odgovora iz sebe, šla je in čez nekaj minut sta Tonček in Ančka že pričapljala k mami. Tilka je vzela zdaj enega, potem drugega na krilo, božala ju je po licih, zraven pa so ji venomer tekale solze po licu.

»Mama, zakaj se jočete?« je vprašal Tonček; »kaj vas boli?«

»Saj se ne jočem, Tonček,« si je brisala Tilka solze. »Poglej, hlače si si strgal; teta Katra ti jih bodo zašili, ker moram jaz danes nekam iti. — Vidva pa boš medtem lepo pridna — kajne da bosta? — Ančka tudi, kajne?«

»Ja, ja,« je pela Ančka, »mama Ancki kaj plinesla!«

»Če bom mogla, bom že; pa jokati se ne smeta, če me dolgo ne bo.«

Vstala je in stopila k oknu, da bi si obrisala solze z lic.

»Mama,« je poprosila deklica čez nekaj časa, »igrajmo se! Ti bos muc. No!«

»Ne, ne utegnem. Pojdita zdaj lepo dol k teti Katri! Jaz imam še delo.«

Kratke tedenske novice

Svicarski listi so napovedali, da so vrgli Nemci od 5. junija proti zaveznikom tri milijone mož. Računajo, da je porabila Nemčija v vojni 30.000 tankov in letal in ima še v rezervi najmanj tolikšno število tega orožja.

Baltiške države Litvo, Letonsko in Estonsko je zasedlo 17. junija pol milijona sovjetskih vojakov.

Predsednik vlade v Avstraliji, ki je angleški dominijon, je izjavil, da je Francija poražena in se začenja najtežja doba vojne. Dokler Anglija ne bo zasedena, je svet še lahko rešen. Ni si mogoče misliti, da bi bilo mogoče Anglijo zavojevati. Angleška vlada bo nadaljevala z nakupom orožja v Ameriki, ki ga je poprej vršila skupaj s Francijo.

Vsi moški v Angliji se naj takoj nauče rabiti orožje, je zahteval v svojem govoru bivši angleški poslanik v Berlinu Henderson.

V Londonu so prepričani, da se bodo skušali Nemci izkrcati v Angliji ta ali prihodnji mesec.

Sklepi angleške vlade, da se nadaljuje vojna do končne zmage, je sprejela angleška javnost z velikim zadovoljstvom.

V Ameriki so prepričani, da se bo po zaprositvi Francije za mir priključila Nemčiji in Italiji še Japonska ter zahtevala svoj delež.

Nemška vlada namerava s svojimi pomorski edinicami zasesti nad severno Anglijo ležeči otok Island, ki pripada Danski, a so se usidrili na njem po zasedbi Danske po Nemcih Angličani. Islandija bi bila za Nemce važno oporišče za napad na Anglijo.

Za sovjetsko Rusijo je danes največjega pomena, da je na črti od Baltika do Črnega morja vojaško in politično močna ter varna, ker je treba računati na zahodu z globokosežno premaknitvijo političnega težišča evropskih držav.

Na Tihem oceanu je danes Severna Amerika varuh ameriških koristi ali interesov v Aziji, ker so vse sile angleškega imperija zvezane v Evropi radi vojne.

Ameriška vlada je spremenila 17. junija nevtralnostni zakon v tem smislu, da bodo mogla ameriška letala leteti naravnost iz Združenih držav v Anglijo.

Predsednik madžarske vlade grof Teleky je na seji parlamenta 17. junija naglasil, da bo pripomogla zmaga Nemčije tudi Madžarski do njenih zahtev.

Vlada Zedinjenih ameriških držav zaenkrat ne namerava zavzeti nobenega službenega stališča glede na odločitev francoske vlade, da prekine sovražnosti z Nemčijo in Italijo.

Svedski prestolonaslednik je izjavil, da švedska dela na to, da bo tudi v bodoče ostala nevtralna, kar pa ne pomeni, da se bo odpovedala svoji neodvisnosti.

Nemci so vkorakali tokrat četrtič v Pariz. Prvič se je zgodilo to 30. marca 1814, drugič leta 1815 in tretjič leta 1871.

Nemško vojaško poveljstvo je postavilo po tokratnem vkorakanju v Pariz stražo na grobu Neznanega junaka in v Domu invalidov ob krsti Napoleona.

8

Dala jima je sladkorčkov in ju spravila iz sobe.

Zdaj se nesrečna žena ni več obotavljala, ampak se je začela pripravljati za na pot, čeprav ji je bilo prehud. Iz omare je vzela nekaj obleke in perila in ga zložila v ročni kovčeg. Potem si je oblekla črno nedelno obleko in obula svoje najboljše čevlje. — Jestni ni mogla nič, rekla pa je Katri, naj ji prinese klobaso in dve žemlji, da bo imela kaj za po poti.

Otroka, ki sta bila vajena po kosilu spati, je Katra položila in oba sta sladko spala. Preden je Tilka šla, je stopila še k otrokoma v sobo. Ob bolečine se ji je krčilo srce. Vroče solze so ji drsele po licu. Rada bi bila otroka zbudila, da bi se bila poslovila; ali to bi ji bilo bridkost slovesa le še povečalo in še nedolžna otroka bi užalilo. Zato ju je pustila, naj spita, rahlo ju je poljubila na lička in ju pokrižala.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen. — Sveta Marija, mati božja, ti ju sprejmi v svoje zavetje! Angela varuha, vidva ju varujta!«

Poškropila ju je še z blagoslovljeno vodo in odšla ihte iz sobe.

Ko je stopila v družinsko sobo, je bil mož tu.

»Ali si že za na pot?« jo je vprašal. »Videti je, da se ti zelo mudi.«

»Da. Neprijetne reči človek rad hitro opravi,« je odgovorila.